

REUTERSWÄRDSKA

SLÄKTFÖRENINGEN

BULLETIN

JUNI 2005 ÅRGÅNG NR 20

Motiv med borgruin vid Anacapri på Capri, teckning av Patrik Reuterswärd

BULLETINEN utges av Reuterswärd'ska Släktföreningen. *Ansvarig utgivare:* Gustav Reuterswärd. *Postgiro* 20 28 55-3
Postadress: Sekr. Marina Reuterswärd, Rosornas väg 15, 182 38 Danderyd. Tel 08-755 57 58, 070-756 42 88
Epost: marina.reutersward@telia.com *Släktföreningens hemsida:* www.reutersward.info

I detta nr:

ORDFÖRANDEN HAR ORDET	3
VÅRA WEBBSIDOR	4
ANNONS SLÄKTBOKEN	5
SLÄKTFORSKNINGSSEMINARIUM 13 MARS 2005	6
SLÄKTFÖRENINGENS SLÄKTMÖTE .. <i>kallelse till ordinarie släktmöte</i>	7
MIN KÄRLEK TILL GLASET	8-9
<i>Lennart Reuterswärd</i>	

PATRIK REUTERSWÄRD	10-16
<i>Museiman, författare och professor i konsthistoria (1922-2000) av Per Reuterswärd</i>	
VÅRA VÄGAR	17
<i>i Falsterbo och Göteborg</i>	
FAMILJESIDAN	18
SKATTMÄSTARENS RAPPORT	19-21
STYRELSEN	22

Meddelande FRÅN STIPENDIENÄMNDEN

Styrelsen för Reuterswärd'ska släktföreningen inbjuder Dig härmed att söka stipendium på 6.000 kronor. Studiestipendier kan utgå till studerande släktmedlemmar eller medlemmar som gör praktiktjänstgöring. Berättigade att söka stipendier är medlemmar av släktföreningen födda 1979-1988.

Välkommen med Din ansökan på bifogad blankett. Blanketten kan även laddas ner från vår hemsida, www.reutersward.info

FÖRE DEN 10 SEPTEMBER 2005.

Sänd din ansökan till

Reuterswärd'ska släktföreningen, Stipendienämnden
c/o Patrik O Reuterswärd, Ekebydalsvägen 2,
182 65 Djursholm. Tel: 08-755 16 62

famreutersward@yahoo.se eller
patrik.reutersward@corr-institute.se

Blankett bifogas denna tidning!

Läs om släkten!

Följande skrifter finns att beställa från släktföreningen för 75:- per styck, genom insättning på postgirokonto nr 20 28 55-3. Ange namn och adress samt vilken skrift det gäller.

Berättelsen om Stamfadern Anders Hof Reuterswärd
– *En Västgöta Ryttare* av Carl A. E. Reuterswärd 1984.

En Östgöta Ryttare Lorentz Peter Reuterswärd berättelsen om stamfaderns son av Carl A. E. Reuterswärd 1988.

Reuterswärd'ska Boställen på 1800-talet

– Färdanvisningar och kartor. *Östergötland* av Erik A. Reuterswärd 1976. *Småland* av Göran E. P. Reuterswärd 1993.

Gösta F. P. Rd's "Lilla gula", 1979, ättlingar till Anders Hof även på kvinnosidan (stencilupplaga).

Reuterswärd'ska Släktboken – Ätten Reuterswärd – Historien, Arvet, Myten. Av Fil.Dr Ulla Johanson.
Pris 375:- inkl porto och emballage.

Ordföranden Gustav Reuterswärd

Kära släktingar

Efter en senkommen och seglivad vinter är det vår och ännu en Bulletin.

Detta är den sjätte utgåvan jag medverkar i och det blir också den sista. Vid höstens släktträff tackar jag för mig och lämnar över klubban till näste man / kvinna.

När jag tillträdde som ordförande 1999 var släktföreningen ett oskrivet blad för mig.

Det har varit sex mycket lärorika och intressanta år då jag lärt känna många nya människor och framför allt fått ett betydligt ökat intresse för släkten och dess historia.

Reuterswärdska släktens släktbok är en ovärderlig tillgång för den som vill läsa mer om vår bakgrund. Det var så mitt intresse väcktes.

I framtiden blir det svårare att följa enskilda personers vardag genom att så lite dokumenteras. Däremot blir det lättare att genom internet följa de som i något sammanhang har utmärkt sig.

En av de släktmedlemmar som utmärkt sig är Linda Hammar (III).

Linda, som sedan flera år är bosatt i Sri Lanka, upplevde tillsammans med flera besökande familjemedlemmar och släktingar tsunamivågen den 26 december 2004.

Vid kusten utanför Galle deltog hon från första stund i en ledande roll i katastrofhjälpen efter vågen.

Hon organiserade första hjälpen, läger i skolor och kyrkor för lokalbefolkningen samt distribution av mat, läkemedel och andra förnödenheter. Därefter vidtog ett svårt begravnings- och uppröjningsarbete.

Linda deltar också i det tidsödande återuppbyggnadsarbetet.

Genom olika projekt har hon dragit in pengar för att bygga över 200 fiskebåtar samt bostäder åt lokalbefolkningen. Målet är att leverera 20 båtar i veckan.

Linda reser i maj till London och kommer under sommaren att arbeta för att Sri Lanka återigen ska bli ett turistland. I augusti reser hon hem för att följa återuppbyggnaden av Unawatuna där hon bosatt sig.

"Sri Lanka is still one of the most magical places on earth. And people are still smiling!" hälsar Linda. www.aquaheritage.com

*Trevlig sommar
önskar Gustav*

Våra webbsidor

På Internetadressen www.reutersward.info har ni nu sedan ett år kunnat hitta Reuterswärdiska släktföreningens webbsidor. Tanken när vi inledde detta lilla experiment var att börja försiktigt med ett enkelt gränssnitt och ett innehåll som successivt byggs på.

Vi har kommit en bit på väg. Du kan hitta lite uppgifter om släktföreningen, bilder på styrelsen och ledamöternas e-postadresser, ett kapitel ur släktboken, samtliga utkomna Bulletiner i pdf-format, färskas nyheter och aktuell information, information om kommande släktmöte och bilder från det förra, information från stipendienämnden och nerladdningsbara ansökningsformulär. Du kan anmäla adressändring och nyligen lades också till en gästbok, där du kan skriva kommentarer om allt mellan himmel och jord – och naturligtvis läsa vad andra skrivit.

Det här är en ganska blygsam början på amatörmässigt vis, men vi tycker ändå att det blivit ganska bra. Nu saknas bara besökare! För tyvärr har vi inte haft så många under året som gått. Självklart är det många av släktens medlemmar som över huvud taget inte använder internet, men slakten är stor och för den yngre generationen är information via nätet någonting helt naturligt och en del av vardagen.

Så det kanske är så att informationen och innehållet på sidorna inte är tillräckligt intressant? De ska vara släktens forum och en snabb informationskanal för allt

möjligt, så kom gärna med egna synpunkter om innehållet!

Vi tar tacksamt emot både idéer och hjälp med utförandet. Skriv ett e-postmeddelande till webbmästaren eller en rad i gästboken och berätta vad du skulle vilja se på sidorna eller vad du kan bidra med! Just nu söker vi dessutom någon som vill sitta och knappa in hela vårt släkträd i en databas som enkelt kan presenteras i en bra form.

Annat vi vill göra är att samla in så många e-postadresser som möjligt till släktens medlemmar, så att vi snabbt och framför allt billigt kan nå ut med information. E-posta oss din adress, så har vi en början till ett utskicksregister.

Bulletinen kommer självklart att finnas kvar, men med internet finns det så många andra möjligheter. En levande webbsida kan bli hur bra som helst!

Så titta in på www.reutersward.info och skriv en rad i gästboken eller skicka dina tankar till webbmästaren!

Anders
Webbmästare
anders@reutersward.nu

Om slakten
Reuterswärd
Stamfadern
Släkträd
Om släktföreningen
Styrelse
Arkivnämnden
Stipendienämnden
Släktmöten
2002
2005
Bulletinen
Länkar
Adressändra!
GÄSTBOK
Reuterswärdiska
släktföreningen
c/o Marina
Reuterswärd
Rosornas väg 15
182 38 DANDERYD
E-post
Sidorna är optimerade för
upplösningen 1024*768.
Senaste uppdatering:
2005-06-03
Webbmästare:
Anders Reuterswärd
Antal besök sedan

Välkommen till Reuterswärdiska släktföreningen!

Senaste nytt

Dags att ansöka om stipendium
10 september är sista datum!
(050603) [Läs mer](#)

Reuterswärdsbok
Vill du ha en bok av Gösta?
(050530) [Läs mer](#)

Gästbok
Vi har nu en gästbok. Titta in, läs, och skriv några rader!
(050222) [Läs mer](#)

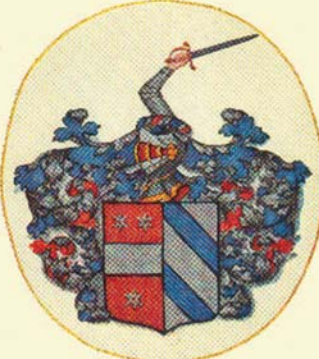
Marina - djurens hjätte
Marina har fått ett jättefint pris.
(050218) [Läs mer](#)

Reuterswärdar i radio
Beställ radioprogram.
(050218) [Läs mer](#)

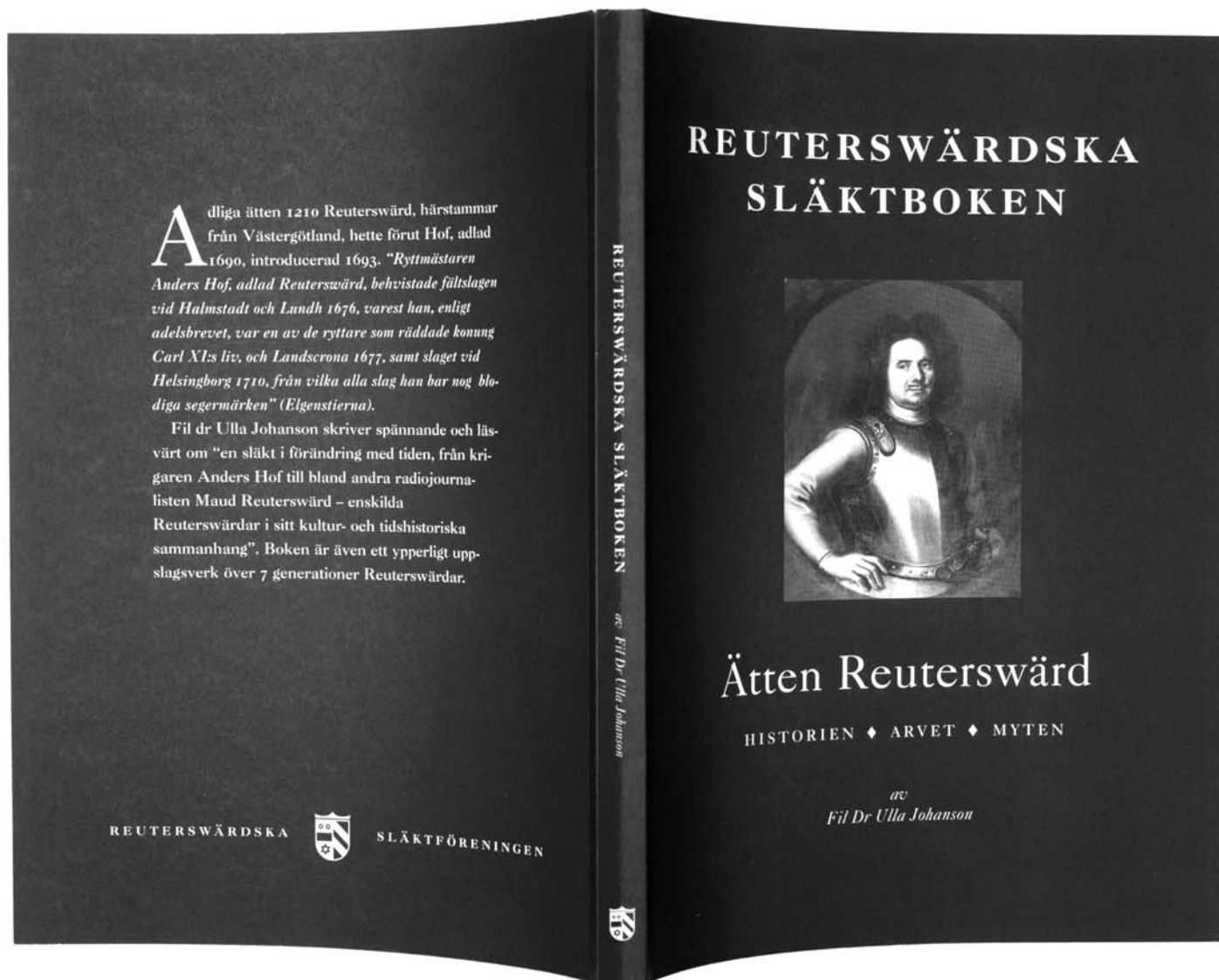
Maud Reuterswärd i digitalradion
Lyssna på SR Minnens program.
(041209) [Läs mer](#)

Årets stipendiater
Stipendienämnden informerar.
(041007) [Läs mer](#)

Släktföreningen fyller 85 år

Köp:

REUTERSWÄRDSKA SLÄKTBOKEN

Spännande läsning från pärm till pärm, 208 sidor med över 140 bilder.

Försäljes av:

Marina Reuterswärd

Rosornas väg 15, 182 38 Danderyd
tel och fax: 08-755 57 58
email: marina.reutersward@telia.com

Per Reuterswärd

Linnégatan 104, 115 25 Stockholm
tel: 08-660 87 85, fax: 08-660 12 09
email: per@reartek.se

Pris: 375 kronor inkl. porto och emballage.

Släktforskningsseminarium

13 MARS 2005

Söndagen den 13 mars i år avhölls ett seminarium på Riddarhuset om genealogisk forskning och släktföreningars verksamhet arrangerat av Riddarhusdirektionen med hjälp av inbjudna talare. Från vår släktförening deltog Wilhelm Rd, skattmästare och Peter Rd, ordinarie ledamot.

Seminariet var välbesökt med uppemot 140 deltagare från olika släkter, dock kunde inte mer än två från respektive släkt beredas plats med företrädare för personer inom styrelserna för de olika släktföreningarna. Vård för seminariet var Ulf Gyllenhammar, ledamot av Riddarhusdirektionen och Henrik von Vegesack, Riddarhussekreterare.

Bland inbjudna talare kan nämnas Ian Hamilton, f d ordförande för Genealogiska Föreningen, Per Nordenwall, Riddarhusgenealog, Stellan Pauli, Pauli släktförening, Johan Hermelin, Hermelinska släktföreningen och Otto von Krusenstierna från släktföreningen Krusenstierna.

Förmiddagen ägnades dels åt en intressant introduktion till metoder och teknik för modern släktforskning, dels en insikt i Riddarhusets interna arbete med både ajourhållande och kvalitativ förbättring av nu levande och utslocknade *släkters ättetavlor vad avser persondata, meriter och andra personuppgifter*. Ett nog så grannliga arbete i dagens snabbt föränderliga värld kring männi-

skors ändrade levnadsförhållanden och växlande arbetsliv. På sikt ser Riddarhuset sina nuvarande och tillkommande släktföreningar som en resurs och möjligen en aktiv part i detta arbete. Ättemedverkan vid uppdatering av stamtavlor var en punkt i seminarieprogrammet, men utan att några riktlinjer eller bärande idéer framfördes. Möjligen kan sägas att genom att väcka frågan finns förutsättningar att senare kunna komma tillbaka till frågeställningen om och när så är motiverat eller önskvärt.

Efter en god lunch med trevligt samkväm vid runda bord i lantmarskalkssalen återvände vi till riddarhussalen för eftermiddagens tema kring släktföreningar och dess verksamhetsfält.

Genomgående framkom att föreningarnas inriktning och aktiviteter är i stort sett snarlika och skiljer sig inte från den Reuterswärdska. Beträffande egna s.k. hemsidor på internet ökar intresset och vår släktförening får i detta sammanhang ses som föregångare och tidiga i att lansera en egen hemsida. Några föreningar har utvecklat sitt engagemang för och utnyttjande av internet till ett nav för främjande av släktkontakter, historik både om dåtida och nutida släktmedlemmar, pressbevakning, administration av gemensamma aktiviteter och inte minst ajourhållande av släktablåer -medlemsregister.

Forts. sid. 16

Släktföreningens släktmöte

ORDINARIE SLÄKTMÖTE 15 OKTOBER 2005 PÅ RIDDARHUSET

Kära släktmedlemmar

Välkomna till Reuterswärdska släktföreningens 30:e ordinarie släktmöte på Riddarhuset.

Lördagen den 15 oktober 2005 kl.17.00

Vid mötet behandlas stadgeenliga ärenden. Efter mötesförhandlingarnas slut kommer vi att via storbildsskärm få en presentation av Reuterswärdska hemsidan www.reutersward.info

MIDDAGEN BÖRJAR KL.19.00

Pris 375:- per person för drink, 3-rätters middag, vin och kaffe. Ungdomar 15-18 år kr 300:- Avec och drinkbar till självkostnadspris. Sambo/fästmö/fästman och egna barn, minimiålder 15 år, som inte är medlemmar i släktföreningen, får deltaga som gäster till samma kuvertpris. Maximerat antal är 120 personer, vid överbokning äger släktföreningens medlemmar företräde. Släktföreningen subventionerar kraftigt middagens pris. Klädsel smoking.

Söndagen den 16 oktober besöker vi Steninge Slott vackert beläget vid Mälaren nära Märsta. Slottet som är ett verk av Nicodemus Tessin d.y. stod färdigt 1705 och kan fira 300-års jubileum i år.

Besök gärna www.steningeslott.com

PROGRAM

Kl.11.00 avresa med inhyrd buss från Klarabergsviadukten – resan tar ca 30 min.

Kl.12.00 lunch i Glasmästarfruns kök i Stenladugården då vi också får se vår "egen" Lennart Rd blåsa glas.

Efter lunchen visning av slottet och för de som önskar göra ett besök i fabriksförsäljningen av glas och porslin.

Kl 14.30 avresa till Stockholm och åter ca 15.00

Pris 125:- för hela arrangemanget inkl. lunch varmrätt, måltidsdryck, kaffe o kaka och visning. Barn under 10 år 50:-, 10-12 år 75:-.

Bindande anmälan insändes senast den 15 september till Marina Reuterswärd

Rosornas Väg 15

182 38 Danderyd

tel/fax 08-755 57 58 , 070 756 42 88

marina.reutersward@telia.com

Vänligen glöm ej fylla i rutan om Ni avser att åka med bussen eller åker med egen bil. Avgiften insättes före släktmötet på släktföreningens pg 20 28 55-3. Ange vilka personer betalningen avser.

Min kärlek till Glaset

AV LENNART REUTERSWÄRD

- Det är hetare än den hetaste kvinna; (bara det inte får bli för hett).
- Det låter forma sig så lätt som en vidja (om det inte blivit för "kallt").
- Det antar de mest underbara formationer (om man nu kan forma det).
- Dess färger skimrar som ur Tusen och en Natt (om man nu har sådana färger).

Nu återkallar jag mina besök i Venedig för 40 år sedan, när jag först kom i kontakt med konstglaset i den venetianska lagunen. Gyllene glas i rött och guld, extravaganta former och färger skimrade som ädelstenar. Och nu, 40 år senare, försöker jag som novis att kreera något av detta med mina suveräna glasblåsare på Steninge Slott!

Det är som en kärleksakt när den hårda järnpipan förs in i den glödheta ugnen; skapelsen formas och formas och knackas av till slut för att sakta, sakta få svalna ner.

Hur skapar man då glaset i sitt sinne? Jo, efter Carl Jonas Love Almquist replik i Ramido Marinessco: Så jag målar, Donna Bianca, ty så roar mig att måla – ord som har klingat i sinnet sedan gymnasiståren. – Inspirationen kan komma från barndomens frukter i trädgården, akvariefiskar i Köpenhamn eller i västindiska vatten, från Malta, där jag var i våras och fick blåsa glas eller, naturligtvis, en kvinnas vackra former.

Finns det då något motto för konstglas skapande? Nej, jo, det skulle vara: Pourquoi pas? (varför inte?). Det finns ju inga "Ska" på området. Jag minns en diskussion jag hade med min farbror Patrik (född 1886) på 50-talet om i vilken mån man skulle ta hänsyn till kritiker/recensenter: aldrig utbrast Patrik, då blir det ju ett hantverk! Man måste hämta fram sin design från "sitt inre".

Glaskreationerna får därför pendla mellan det utilitaristiska, användbara och l'Art pour l'Art (konst för

konstens egen skull). Jag tror också att omedvetna bilder från t.ex. Tusen och en natt, som jag sträckkläste som pojke, flyter upp till ytan nu igen och inspirerar.

Det svenska glaset har inte precis någon storhetstid just nu. Vad som saknas nu, och sedan ett antal år, är artisteri och smak, dessa svårdefinierade storheter. – Vi har inte någon Mona Morales-Schildt (gift med Göran Schildt), Vicke Lindstrand eller Edward Hald bland oss

idag (enl. min subjektiva mening). Den egentligen enda glaskonstnär i Sverige som jag beundrar nu är Erika Lagerbielke som låter frambringa eleganta, raffinerade och smakfulla verk, t.ex. "Droppen" i blått i ett vinglas eller värmeljushållaren på sitt extremt långa och smala ben, som på den elegantaste, dansande trana.

Så det är på denna arena som jag nu smugit in på mitt eget sätt. – Den ursprungliga inspirationen daterar sig som sagt tillbaka till 1964 och 1965, när jag besökte Venedig och Murano med min pappa Thorsten. Nu, i september förra året var det min käcka släkting Blanche (dotter till Blanche Rd och Ivar

Hallström) som inspirerade mig att prova på att själv blåsa ett glas, under ledning av en av de flerårigt skolade glasblåsarna på Steninge Slott. Så av detta en mersmak och jag har fortsatt och kan fortsätta i 20-25 år till (hoppsan, jag måste nog akta mig för den av de gamla grekerna uppmärksammade synden Hybris, övermodet!).

Länge var jag mest influerad under glasblåsandet av den unga nigeriansk-lettiska, mycket skolade och seriösa Kattis i den väldiga stenladugården på Steninge, där glashyttan ligger.

Hon visar och instruerar min något tröglärda och oövade motorik hur de olika momenten bäst utförs: hur man smeker "brösten" (alltså på glaset!), hur man rullar glaset i färg, hur man blåser bäst, var och hur man formar glaskroppen; allt under det att glaspipan roterar

med sitt glas i ena änden. Man får försöka lära sig att "läsa av" glaset, hur varmt det kan vara, vilket avslöjas hur det beter sig och, inte minst hur pass centrerat det är.

o o o

Det hedrar mig synnerligen att jag skall få demonstrera en glasblåsning i samband med lunch på Steninge, dagen efter släktmötet i höst (16 oktober).

Välkomna att se! "Grau ist alle Theorie, aber grün das Lebens baum" (Goethe; Grå är all teori, men grönt är livets träd) – Ja eller kanske turkos eller mörkviolett!

Lennart Reuterswärd

Foto: Krystyna von Semkov

Patrik Reuterswärd

MUSEIMAN, FÖRFATTARE OCH PROFESSOR I KONSTHISTORIA (1922–2000)

Fönstren i bottenvåningen på Prins Eugens Waldemarsudde lyste intensivt i höstmörkret den 10 november 1997. Härinne hade välklädda och soignerade personer ur den konstakademiska världen samlats till en buffé för att fira Patrik Reuterswärd 75-årsdag. Överintendenten på Waldemarsudde Hans Henrik Brummer höll välkomsttalet.

Konstnären Bertram Schmiterlöv, Patriks gamle klasskamrat från Humanistiska Läroverket i Sigtuna, vittnade om hur den unge Patrik på lediga stunder, brukade spela Chopin eller Brahms på pianot, eller översätta Rainer Maria Rilke om han nu inte fint och känsligt tecknade av något motiv i omgivningen.

Bo Grandien, Patriks efterträdare på professorsstolen, höll tacktalet och mindes Patriks uppskattade lärargärning och hans långa professorstid, 1972 – 1988, och alla de mer eller mindre kända lärare och elever som passerat revy under denna tid.

Han nämnde hans studier för den legendariske professorn Gregor Paulsson i Uppsala, hans studier vid Stockholms Universitet med boken om polykromien på äldre egyptisk skulptur, 1958, och fortsättningen, tillika hans doktorsavhandling 1960, om polykromien eller färgsättningen på det antika Greklands och Roms skulpturer.

Han mindes Patrik som nybliven filosofie doktor och docent i konsthistoria och konstteori vid Göteborgs Universitet. Hans insatser som intendent vid Nationalmuseum och utställningskommissarie för en rad utställningar: 5000 år egyptisk konst (1961), och några år senare Gauguin i Söderhavet och Jesu liv i konsten (1969) samt James Ensor (1970). Alla dessa utställningar resulterade också i intressanta böcker och kataloger.

1972 utnämndes Patrik till professor vid Stockholms Universitet i "de bildande konsternas teori och historia" och drog sig tillbaka som emeritus 1988.

Han mindes hur Patrik under hela 1980-talet var redaktör för Konsthistorisk Tidskrift, ett arbetskrävande projekt, som han skötte mer eller mindre ensam men med stor framgång. Tidskriften fick en internationell profil, tack vare Patriks stora och internationella kontaktnät, och ett flertal konsthistoriska institutioner i utlandet är fortfarande prenumeranter.

Patrik föddes i London 1922. Hans far envoyé Patrik, var legationssekreterare i London när Patrik föddes, blev därefter legationsråd i Wien och Budapest (1924). Han var minister i Baltikum med stationering i Riga, 1928-1935, och till slut minister i Rumänien och Bulgarien med stationering i Bukarest, 1935-1949, d.v.s.

En blivande konstprofessor, 1941.

under hela andra världskriget. Diplomathemmet var i hög grad tyskspråkigt som var naturligt i centraleuropa på den här tiden. Hans farmor var hovfröken Rosa von Ungern Sternberg från Karlsruhe som gärna konverserade på tyska.

Patriks mor var Karin Herdin, rådmansdotter från Uppsala. Patrik och hans tvillingbror Gösta var de yngsta av 6 söner. Patriks första 13 år tillbringades i utlandet. Tvillingarna gick i tysk skola i Riga och hade ibland en svensk informator. Sedan gällde internatskola i Sigtuna och frånvaro från hemmet och föräldrarna.

1941 tog Patrik studenten på SHL i Sigtuna. Det följande året tillbringades i Bukarest där han tränade pianospel för en känd rumänsk konsertpianist. Han lekte då med tanken på en karriär som pianist.

Han var tidigt stipendiat på San Michele på Capri, där Josef Oliv då var chef. Han skrev sin doktorsavhandling på Svenska Institutet i Rom under åren 1955-56, boende i arkitektvåningen med sin unga hustru Michaela och dottern Nadine som då var 2 år. Patrik var

då licentiat i konsthistoria och C.M. Lerici-stipendiat.

Michaela Topelius träffade Patrik under studietiden i Uppsala där de var studiekamrater. De gifte sig 1948. Michaela tog en fil.kand. i konsthistoria men avbröt sina licentiatstudier och började istället arbeta på Almqvist & Wicksells stora projekt med uppslagsboken "Focus". Hon var där ämnesförfattare för konstavsnittet. Den underbara gamla trävillan Lilla Bergshamra i Solna, full av tjechovsk stämning, inköptes 1956.

Patrik var ett tiotal år senare, 1968, visiting professor på Columbia University i New York men inkvarterade sig och familjen i det lugnare Princeton i New Jersey varifrån Patrik pendlade. Detta år mördades såväl Martin Luther King som Robert Kennedy i U.S.A. 1968 års studentrevolt slog till inte minst vid Columbia University, varför undervisningen tvingades att ställas in. Patrik kunde dock, som neutral europé, fullfölja sina föreläsningar, vilka då tillfälligt fick äga rum i den närbelägna jättekatedralen St. John the Divine.

Michaela reagerade på 1968-års politiska turbulens och blev efter hemkomsten vald till moderat kommunalpolitiker hemma i Solna, så småningom ledamot av kultur nämnden, ordförande i dess konstutskott och vice ordförande i landstingets konstnämnd. Hon gjorde här en avgörande insats för att renovera och återanvända den s.k. Confidencen vid Ulriksdals slott som teaterlokal. Hon var nämndeman i hela 17 år.

1979 var det dags igen och Patrik fick tjänstledigt och var visiting professor på Jefferson University i Charlottesville söder om Washington. Under tiden i USA väcktes hans intresse för den amerikanske konstnären Edward Hopper (1882-1967) vars superrealistiska bilder av amerikanska vardagsmiljöer ekade av märkligt ljus och av

skriande ödslighet. Patrik skrev en inkännande artikel i Konsthistorisk Tidskrift om Hopper och höll föreläsningar om denna konstnär bl.a. på Konstakademien.

Patrik blev ordförande i Konsthistoriska Sällskapet, styrelseledamot av Svenska Athéninstitutet, ledamot av Vitterhetsakademien och ledamot av Comité International d'Histoire de l' Art.

Men för Patrik var hans konsthistoriska forskning huvudsaken. Här gjorde han skarpa tolkningar. Han var estet, kvalitetstänkare och hade en utpräglad stilkänsla. Han var beläst som få. Han drogs till utmaningar. Grunderna för dessa hittade han i Nationalmuseum under sin tid som intendent där.

Patriks botanisering i Tessins, Hårlemans och Cronstedts unika samling av arkitekturritningar på muséet, ledde till att han, trots bristen på text, lyckades identifiera Jules Hardouin-Mansarts (1646-1708) förstudier och ritningar till de två bisarrt hopbyggda kyrkorna i Hotel des Invalides i Paris. Motsvarande material hade förstörts under franska revolutionen i Frankrike. Arkitekten hade som uppgift att rita ett kor åt en befintlig långhuskyrka men passade på att utveckla uppgiften till en hel ny kolossal barock kupolkyrka kant i kant med den befintliga. Och med en öppning mellan kyrkorummen. Den nya pampiga kyrkan tar till synes upp tävlan med Peterskyrkan i Rom i storlek och utförande. Invaliddomen, som kyrkan kom att kallas, menade arkitekten, skulle förhålliga solkungen Ludvig XIV, men först 1840 fann man på en användning genom att Napoleon gravsattes i en väldig sarkofag i kupolrummets mitt. För denna helt nya och förebildliga monumentstudie i form av en bok "The two churches of the Hotel des Invalides" (1965), grundad på svenskt och franskt material, begåvades Patrik med den franska orden Arts et Lettres.

Motiv från Puerto de Mogan i Spanien.

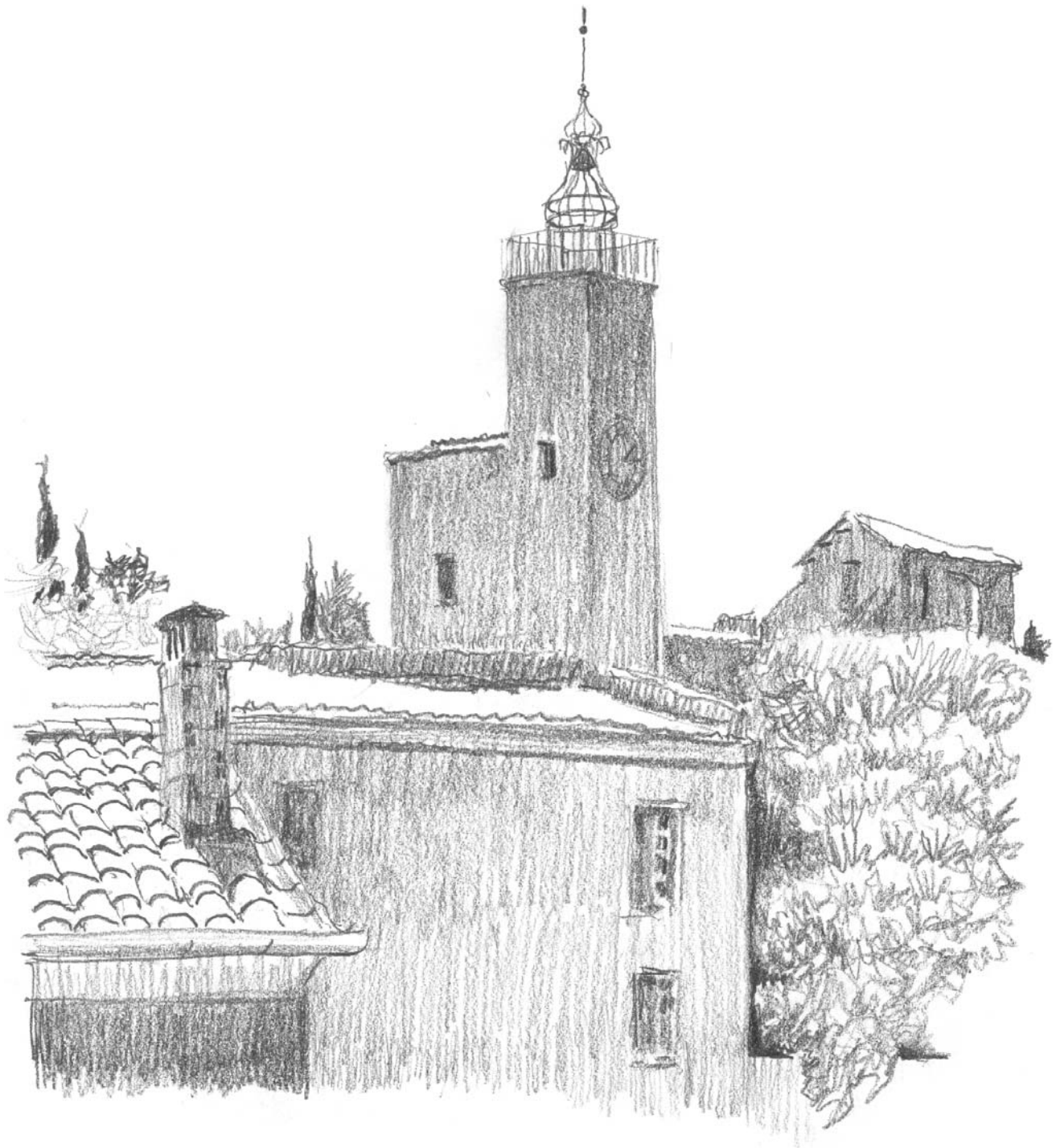

Överst till vänster: Motiv från Puerto de Mogan i Spanien.
Nederst till vänster: Motiv med borgruin vid Anacapri på Capri
Nedan: Motiv från Psilis Ammos på ön Samos i Grekland

Psilis Ammos
Samos 1995

Boken utkom på engelska med en sammanfattning på franska

Antagligen på inrådan av den kände tysk-amerikanske konsthistorikern och lärdomsgiganten Erwin Panofsky tog Patrik upp den nederländske konstnären Hieronymus Bosch (omkr. 1450 – 1516). ”He is too high for my wit” sade Panofsky om Bosch vilket var en utmaning så god som någon för Patrik. Den konsthistoriska världen hade länge gjort ansträngningar att uttyda och tolka

Bosch’ egenartade motivvärld med bakgrund av mystik och naturalism utan att helt lyckas. Bosch vittnar om den oroliga övergången mellan medeltid och den nya tiden, en epok som vi vet fångade Patriks intresse. Patrik skrev en bok, ”Hieronymus Bosch”, full av konstnärlig inlelseförmåga och skarpsyn samt suggestiv framställningsförmåga. Boken publicerades på tyska (1970).

Patrik skrev 1973 boken ”Jesu liv i konsten” i anslutning till en utställning med samma namn på museet och

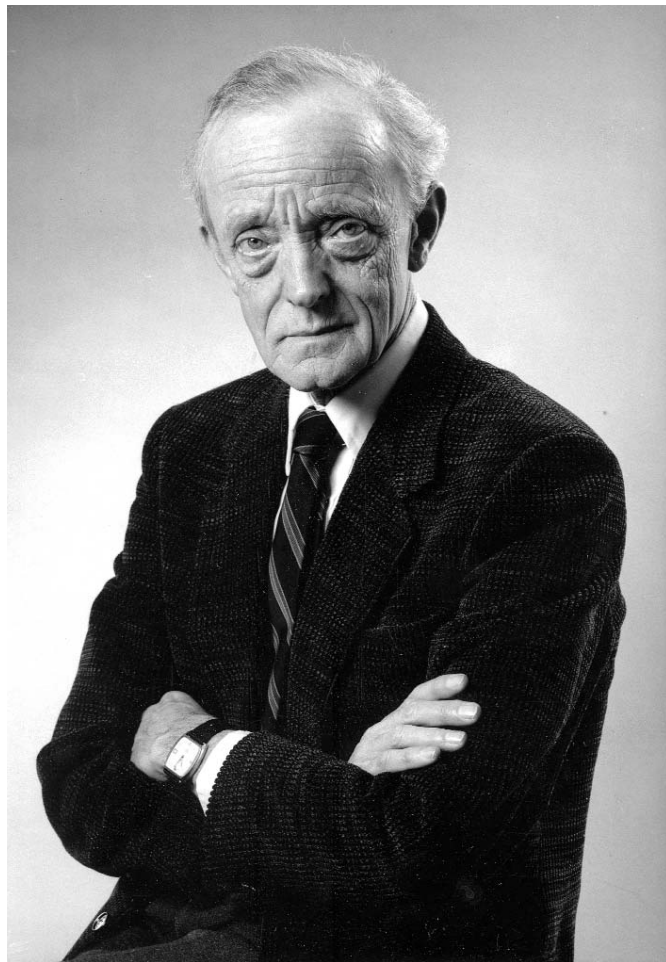
med material ur museets egna samlingar. Ett urval som Patrik stod för. Bokens undertitel "att åskådliggöra Gud" låter också som en utmaning. Boken tjänar fortfarande som lärobok på prästseminarierna och låg även till grund för en serie program i Sveriges Radio på den tiden.

Ett av Patriks viktigaste forskningsområden och det som skulle bli hans doktorsavhandling var emellertid hans speciella tes om utvecklingen från antika bemålade skulpturer via medeltiden till renässansens monokroma skulpturer. Tidigare hade man accepterat den beskrivning, som nyantikens store teoretiker, tysken Johann Joachim Winckelmann, år 1764, beskrev i sin översikt över antikens konsthistoria, där den klassiska vita marmorskulpturen eller de grönpatinerade bronsstatyerna i huvudsak byggde på sin egen materialverkan och utstrålade skönhet baserad på formen och materialet. Enstaka röster hade genom tiderna ifrågasatt om inte antikens skulptörer mer eller mindre bemålat sina figurer för att de skulle efterlikna den verkliga människans naturliga färger analogt med arkaiska skulpturer och bemålade skulpturer, ofta träskulpturer, hos folk i andra världsdelar. Patrik hade som ansvarig museitjänsteman inför den egyptiska utställningen 1961, 5000 år egyptisk konst, och som förarbete till sin doktorsavhandling skrivit boken "Studien zur Polychromie der Plastik in Ägypten" (1958). Bemålade skulpturer var därför inget nytt för Patrik. Han motsatte sig Winckelmanns tes.

Det var ett djärvt företag. Patrik gick helt enkelt till attack mot den etablerade uppfattningen som den kom till uttryck i läroböcker och undervisning. Hans vapen var en enorm beläsenhet och en gigantisk exempelsamling över färgspår som han själv byggt upp.

Han ledde nu oförtröttligt i bevis att även den klassiska grekiska och romerska skulpturen liksom de arkaiska måste ha varit polykroma d.v.s. bemålade med färg. De var inte bemålade som de egyptiska skulpturerna, de liknade heller inte skyltdockor, utan bemålningen var diskret och partiell enligt Patrik. Hudpartier var ofta vaxade för att tona ner det marmorvita och göra ett levande intryck. Ögon, läppar, hår och ev. klädedräkt var delvis bemålade. Man använde naturpigment som färg och hade svaga bindemedel som gjorde bemålningen mindre resistent på hårda ytor. Spår efter svunnen färg har dock trots detta och trots årtusenden, hittats.

Det fantastiska var att han kunde föra sitt resonemang utan att ha tillgång till de dagens moderna analysmetoder, som möjliggör färganalyser där intet mänskligt öga kan skönja någon färg. Uppseendeväckande är att i den bok, som hans doktorsavhandling resulterade i, "Studien zur Polychromie der Plastik in Griechenland und Rom", på 260 sidor med inte mindre än 683 fotnoter och flera svartvita bilder, finns bara en (1) färgbild och den på försättsbladet. Sådana var de tekniska förutsättningarna som Patrik hade att kämpa med.

Professor emeritus Patrik Reuterswärd 1994 (publicerad i adelskalendern 1995).

Han visade t.ex. att de arkaiska skulpturerna hade släta ögon, de var "blinda", d.v.s. ögats pupill var inte ciselerad i marmorn. Enligt Patrik hade istället ögats pupill en gång varit ditmålad. Likaså hade t.ex. skulpturer i helfigur sandalsulor men inga remmar. De senare måste därför ha varit ditmålade. Patrik mobiliserade även det antika vas- och väggmaleriet och antika texter för att stödja sin uppfattning.

Avhandlingen hade internationell bärighet och boken utkom på tyska (1960).

Patrik var på rätt spår och han vann postumt erkännande. Glyptoteket i Köpenhamn hade, i samarbete med Der Glyptothek i Munchen och Musei Vaticani i Rom, sommaren 2004 en stor utställning kallad "CLASSICOLOR: farven i antik skulptur". Patrik Reuterswärd hyllas i utställningskatalogen som den förste forskaren i modern tid som tagit upp den antika skulpturens polykromi till förnyad diskussion och hans arbete betecknas som banbrytande. Referenserna till hans doktorsavhandling är många. Detta understryker att Patrik eg. var mer känd i utlandet än i Sverige. Som en anknytning till Patrik har Glyptoteket på omslaget till sin utställningskatalog, samma bild av kejsar Caligula som pryder omslaget på Patriks bok men nu sekunderad även av en

polykrom variant av Caligula.

Under sin sista tid i livet försökte Patrik att sätta punkt för sitt stora projekt om den antika skulpturens polykromi, genom att skriva en artikel, som visar på utvecklingen fram till en definitiv slutpunkt för bemålning av skulptur, nämligen läget vid medeltidens övergång till renässansen. Skulptur var här slutligen en egen monokrom konstart karaktäriserad av material och form. Artikeln publicerades postumt i Konsthistorisk Tidskrift.

Ett annat forskningsprojekt var den religiösa konsten under medeltid och tidig renässans och Patrik gjorde här många delstudier. "Forgotten Symbols for God" var titeln på en bok som 1986 utkom på engelska.

1991 publicerade ett Verlag i Wien en samlingsvolym på engelska med ett stort antal av Patriks artiklar och studier under titeln "The Visible and Invisible in Art". Boken är en exklusiv, rikt illustrerad konstabok i bibliofilupplaga. Den gemensamma nämnaren för dessa två böcker handlar om synliga symboler och tecken i konsten bakom vilka en osynlig Gud och en översinnlig föreställningsvärld avses dölja sig.

Som ett resultat av sitt forskningsarbete hade konsthistorikern och författaren Patrik, nu i början av 1990-talet, skrivit ett tiotal specialiserade konstböcker, mestadels på tyska och engelska. Ofta hade han själv deltagit i layoutarbetet, ett arbete som han som estet uppskattade. Någon bok juryvaldes även till årets vackraste. Till detta kommer hundratals av artiklar och föredrag, allt numera samlat på Kungliga Biblioteket.

Men Patrik hade fler intressen på det litterära området. Rainer Maria Rilkes lyrik stod honom nära ända sedan tonåren och passade Patriks lite eftersinnade temperament. 1988 utgav Patrik en volym med egna över-

sättningar med titeln: "Rilke - Ett urval tolkningar". Patrik insåg det känsliga i att översätta och göra tolkningar på ett annat språk av dikter som Rilkes. Originaldikten på tyska står därför alltid på vänstersidan och översättningen, eller snarare omdiktning till ett annat språk, på motsvarande högersida. Dessutom kommenterar Patrik varje dikt i ett avslutande avsnitt av boken.

Den amerikanska poeten Emily Dickinson blev Patrik först uppmärksam på av sin svärmor, författarinnan Margareta Suber. Studiet av Emily Dickinson fördjupades under Patriks år i U.S.A. och efter hemkomsten började Patrik översätta hennes diktning. 1991 gav Patrik ut: "I lost a World the other day - Emily Dickinson - Liv och diktning - med ett urval tolkningar".

Tillåt mig till slut citera professor em. Per Bjurström: Med sin internationella uppväxt, sitt vidsträckta kontaktnät och sina vittfamnande intressen lade han sig till med en mångsidig och gedigen humanistisk bildning av det slag man idag sällan möter. Något man knappast kunde ana var att det bakom hans fasad av något disträ kammarlärar dolde sig en utomordentligt effektiv museiman. Han utvecklade ett oväntat praktiskt sinne, snabbt och omsorgsfullt genomförde han stora rutinuppgifter och lyckades alltid hitta guldkornen i ett omfattande och ofta trööstlöst enahanda stoff. Att samarbeta med Patrik Reuterswärd var ett privilegium: han delade generöst med sig av sina upptäckter, lanserade djärva tolkningar och initierade ständigt nya diskussioner.

Patrik blev 78 år gammal och gick bort den 16 oktober 2000.

Per Reuterswärd

Forts. från sida 6.

Beträffande system för bl.a. släktregister och ättetavlor i genealogisk form presenterades ett idéförslag från ett fristående konsultföretag. Grundläggande utgångspunkt var att *ansvar och kostnader för utveckling skulle vila på Riddarhuset samtidigt som systemet kunde utformas med olika stödsystem och rutiner direkt anpassade till Riddarhusets specifika behov*. I tankens riktning låg sedan att släktföreningar kunde ges möjlighet att ansluta sig till detta centrala system mot en kostnad. Huruvida dessa tankegångar är fruktbara och realiserbara får framtiden utvisa, dock restes redan i detta vaga idéskede synpunkter på kostnadsnivåer för systemutveckling & underhåll och operativa fördelar med ett stort centraliserat system.

Initiativet från Riddarhuset att arrangera seminariet

var mycket lovligt och kommer troligen följas av fler liknande aktiviteter i en framtid. Dock är genomförande av seminarier relativt kostnadskrävande och avhängig av att ekonomiska medel finns till förfogande. Dagen var med säkerhet givande för alla deltagare ur både social och kunskapsmässig synpunkt om än förväntningar fanns på mer ingående presentation och idédiskussion kring löpande arbete, aktiviteter och verksamhetsplanering inom Riddarhusets släktföreningar.

Våra vägar

I FALSTERBO OCH GÖTEBORG

Det är hedrande att få ge sitt namn till en väg eller gata.

Det finns två – båda heter Carl – i Reuterswärdiska släkten som vederfarits denna ära.

Den första, som är en väg, ligger i Skåne och närmare bestämt i Falsterbo – där Sverige är som bäst och vackrast.

Översten Carl A E Reuterswärd (III) 1909–1997 var chef för luftvärnsregementet Lv4 i Malmö 1956–61. Till regementet hörde ett skjutfält i Falsterbo. Under hans chefstid vid Lv4 anlades en väg i utkanten av Falsterbo, som avsevärt förkortade vägen för regementet till skjutfältet. Vägen blev också till nytta för Falsterbo då stad.

Utan chefs vetskap utverkade en styckjunkare Bergkvist vid regementet så att Vellinge kommun döpte vägen till "Reuterswärd's väg".

Nästa väg, eller i detta fall en ny gata, i Göteborg är av betydligt senare datum. Civilingenjören och verkstäl-lande direktören Carl Axel Reuterswärd (II) 1875–1963. Carl var den svenska trådbussens skapare, skämtsamt benämnd som "Mr Trolleybus", och var chef för spårvägen i Göteborg 1927–1943. Gatan ligger i Gårda där spårvägen tidigare hade spårvagnshallar. Kulturnämnden tog beslut om det nya gatunamnet i januari 2005.

Kanske finns det fler vägar som vi kan kalla "våra".

Foto: Krystyna von Semkov

Styrelsen vill gärna uppmana alla släktmedlemmar att komma med bidrag till Bulletinen. Tala om vad Ni vill läsa om. Kom med både ris och ros.

Förändringar inom släktföreningen

SEDAN JUNI 2004

Avlidna

Maj af Sandeberg (II) f. 1908 avled 2004-11-19
Marianne Reuterswärd (III)
née Hesselman f 1917 avled 2005-05-05

Ingångna äktenskap

Wilhelm Reuterswärd (III) och
Christine Smedberg 2004-10-31
Pontus Reuterswärd (III) och
Christel Lundh 2004

Födda

En son Maximillian född 2005-03-25 till
Pontus Reuterswärd (III) och Christel Lundh
En son född 2005-05-10 till Caroline Reuter-
swärd (III) och Richard Corlin

Släktföreningen har 335 medlemmar per 2005-05-31.

Vår äldsta släktmedlem är nu Gunnel Reuterswärd (II) – foto nedan – née Gyllenberg f. 1911 då Maj af Sandeberg (II) avled den 19 november 2004 i en ålder av 96 år.

GLÖM EJ

**att anmäla förändringar, giftermål,
dödsfall, födselar och adressändringar
till sekreteraren Marina Reuterswärd.**

Ring eller faxa på 08-755 57 58

eller skicka ett mail till:

marina.reutersward@telia.com

eller adressändra på vår hemsida:

www.reutersward.info

**Styrelsen vill påminna om att Riddarhuset
varje år delar ut ett stort antal stipendier
enligt de olika Stiftelsernas statuter.**

Släktmedlemmar som tillhör ätten

Reuterswärd är berättigade att söka.

**För information och ansökningsblankett se
Riddarhusets hemsida www.riddarhuset.se**

FRILUFTSGUDSTJÄNST I LJUNGHEM, VÄSTERGÖTLAND

På Ljunghems gamla kyrkogård (ca 1,5 mil
sydost Skövde) reste släktföreningen 1987

en minnessten över stamfadern

ANDERS HOF REUTERSWÄRD

Den årliga friluftsgudstjänsten i

Edhems församlings regi hålls vid stenen

SÖNDAGEN DEN 10 JULI kl. 14.00

med kyrkoherde Susanne Rickner.

Alla släktmedlemmar hälsas hjärtligt

välkomna av kyrkorådet. Församlingen

bjuder på kaffe efter gudstjänsten.

Anmäl antal till Sigrid och Wiriam Klang,

tel. 0500-45 60 64

REUTERSWÄRDSKA SLÄKTFÖRENINGENS

styrelse 2003-2005

ADRESSLISTA

Gustav Reuterswärd (III)
Ordförande

Örnstigen 100 Tranholmen
182 75 Stocksund

bostad 08-624 20 56
arbete 08-555 48 475
mobil 070 570 84 24
g.reuterswrd@telia.com

Marie Reuterswärd (II)
Vice ordförande

Svalnäs vägen 24
182 63 Djursholm

bostad 08-755 84 35
mobil 070 755 99 32
mariereutersward@hotmail.com

Marina Reuterswärd (II)
Sekreterare

Rosornas Väg 15
182 38 Danderyd

bostad / fax 08-755 57 58
mobil 070 756 42 88
marina.reutersward@telia.com

Wilhelm Reuterswärd (III)
Skattemästare

Norrkroken 22
181 65 Lidingö

bostad/fax 08-766 62 63
mobil 070 593 94 14
wilhelmr@algonet.se

Peter Reuterswärd (III)
Ord. ledamot

Polhemsgatan 31
112 30 Stockholm

bostad 08-653 86 88
arbete 08-681 56 00
mobil 070 319 04 85
peter.reutersward@home.se

SUPPLEANTER

Jan Patrik Reuterswärd (II)

Stureplatån 29
181 32 Lidingö

bostad 08-767 68 56
mobil 070 545 94 12
reuters@telia.com

Måns Reuterswärd (I)

Roddargatan 5
185 34 Vaxholm

bostad 08-541 322 81
fax 08-541 306 45
mans@reutersward.se

Anders Reuterswärd (III)

Runsavägen 44
168 54 Bromma

bostad 08-37 22 52
arbete 08 -445 82 82
fax 08-445 82 83
mobil 070 772 89 16
anders@reutersward.nu

REVISORER

Claes Reuterswärd (III)

Bergdalsgatan 22
582 45 Linköping

bostad 013- 14 26 71
clare@inr.liu.se

Fredrik Reuterswärd (III)

Smedsbacksgatan 7
115 39 Stockholm

arbete 0706 351 066
fredrikreutersward@bredband.net

ARKIVNÄMND

Marina Reuterswärd (II)

se ovan

se ovan

Carl R Reuterswärd (II)

Disavägen 2
182 63 Djursholm

08-755 89 07

STIPENDIENÄMND

Patrik O. Reuterswärd (I)
Sammankallande

Ekebydalsvägen 2
182 65 Djursholm

bostad 08-755 16 62
arbete 08-674 17 37
famreutersward@yahoo.se
patrik.reutersward@corr-institute.se

LÄS BULLETTINEN
– TIDNINGEN
SOM SKRIVS
AV
REUTERSWÄRDARE
FÖR
REUTERSWÄRDARE

